

Væsentlige budskaber til praksis og beslutningstagere

// Der er behov for at sikre en god kompetenceudvikling af sundhedsplejersker, med fokus på aflæring af forældret viden samt indlæring og anvendelse af teoribaseret kommunikation, som styrker self-efficacy og øger individualiseret vejledning.

// Tidlig etablering af tillid mellem sundhedsplejersken og mor er essentiel

- Når familier har tillid til sundhedsplejersker, øger det selvtillid og tillid til, at de kan amme.
- Graviditetsbesøg med fokus på forberedelse til amning før baby er født, gør det nemmere at etablere tillid og forbedrer ammeoplevelsen, især for familier i høj risiko for tidligt ammeophør.

// Inddragelse af far i ammevejledningen har positiv betydning for amningen

- Far føler sig usikker og vil gerne inddrages.
- Graviditetsbesøget spiller en stor rolle for hans inddragelse.
- Når far føler sig set og inddraget i vejledningen, styrkes hans engagement.

// Proaktiv ammevejledning har potentiale til at forbedre ammevarigheden

- Det gør det lettere for forældre at række ud efter hjælp ved udfordringer.
- Øger chancen for at opdage forældres overvejelser om ammestop og bidrage med rettidig støtte og vejledning.
- Det er endnu uklart, hvordan det bedst implementeres.

Videnskabelige publikationer udgivet i forbindelse med projektet

Nilsson I, Busck-Rasmussen M, Rossau HK, Villadsen SF. Breastfeeding trajectories of young and short-term educated mothers and their partners; experiences of a journey facing tailwind and headwind. *Midwifery*. oktober 2022;113:103436.

Rossau HK, Nilsson IMS, Busck-Rasmussen M, Ekstrøm CT, Gadeberg AK, Hirani JC, Strandberg-Larsen K, Villadsen SF. Effectiveness of a community-based support programme to reduce social inequality in exclusive breastfeeding: study protocol for a cluster-randomised trial. *BMC Public Health*. 2023;23(1):450.

Rossau HK, Nilsson I, Forman JL, Nielsen J, Villadsen SF, Strandberg-Larsen K. Strengthening health visitors' breastfeeding support - results from a cluster randomised study. *Nurse Education in Practice*. 2024;78(July 2024).

Nilsson I, Busck-Rasmussen M, Villadsen SF. Development of a complex intervention to strengthen municipality-based breastfeeding support to reduced social inequity in breastfeeding. *Archives of Public Health*. 2024.

Gadeberg AK, Nilsson I, Christensen U, Jacobsen MH, Rossau HK, Villadsen SF. Establishing trust through home visits during pregnancy: A realist evaluation of a Danish breastfeeding support intervention. *Archives of Public Health*. 2024 (in review).

Rossau HK, Gadeberg AK, Strandberg-Larsen K, Nilsson I, Villadsen SF. Process evaluation of a breastfeeding support intervention to promote exclusive breastfeeding and reduce social inequity: a mixed-methods study in a cluster-randomised trial. *International Journal for Equity in Health*. 2024.

Jacobsen MH, Gadeberg AK, Rossau HK, Nilsson IMS, Villadsen SF. How contextual factors are key to fathers realizing their importance for the success of breastfeeding: A realist evaluation of a Danish breastfeeding support intervention in Health. (under preparation).

NORDEA
FONDEN

novo nordisk
fonden

Kompetencecenterforamning.dk

KONFERENCE

AMNING - EN GOD START SAMMEN

Kan styrket ammevejledning
i sundhedsplejen reducere
social ulighed i sundhed?

Resultater fra et forskningsprojekt
i sundhedsplejen i
21 danske kommuner med fokus
på social ulighed i amning

Baggrund

Amning er gavnligt for både mødre og spædbørn. Sundhedsstyrelsen anbefaler fuldarnning i de første seks måneder, men kun 15% af danske kvinder når dette mål.

I højindkomstlande lykkes fuldarnning oftere i velstillede grupper. I Danmark har unge mødre og mødre med kort uddannelse større risiko for at stoppe tidligt med amning. Der er begrænset forskning i, hvordan man kan mindske denne sociale ulighed.

Projektet **“Amning - en god start sammen”** sigtede mod at øge fuldarnning og reducere ulighed ved at forbedre ammevejledningen i den kommunale sundhedspleje. Projektet blev testet i et lodtrækningsforsøg fra 2022-2023.

Analyse og resultater

Behovet for en indsats

Forældre i Danmark oplever ofte forskellig vejledning på tværs af sektorer, hvilket påvirker ammevarigheden negativt. På den baggrund og på foranledning af sundhedsplejersker, blev en tidligere hospitalsbaseret ammeindsats tilpasset til den kommunale sundhedsplejerskeordning.

I en behovsundersøgelse gav unge og/eller kortuddannede mødre samt deres partnere udtryk for at have brug for mere relations-båren og individuel vejledning og adgang til viden og støtte 24/7, gerne med visuelle hjælpemidler som videoer.

Tidligere danske erfaringer viser, at proaktiv ammevejledning og hyppig kontakt med sundhedspersonale det første halve år efter fødslen kan øge amnefrekvensen hos mødre i risiko for tidligt ammeophør, hvilket inspirerede en intensiveret indsats målrettet uligheden i amning.

Interventionen

Indsatsen blev tilpasset og samskabt med sundhedsplejersker og bestod af en indsats målrettet forældre og en til sundhedsplejersker. Vejledningen til forældre tog afsæt i fire evidensbaserede hovedbudskaber og var skræddersyet til at imødekomme de enkelte familiers unikke behov. Kommunikativt havde indsatsen fokus på at skabe en tillidsfuld og ligeværdig relation mellem sundhedsplejerske og familie, samt at øge amme-self-efficacy.

Besøgsprofilen inkluderede et graviditetsbesøg og det vanlige 4-måneders besøg blev ændret til et telefonopkald med henblik på at afklare, hvornår forældrene havde brug for dette besøg, hvor overgangen til familiens mad kunne drøftes. En række materialer underbyggede indsatsen. Mødre med høj risiko for tidligt ammeophør, dvs. mødre under 25 år og/eller kortuddannede mødre, fik udover basisindsatsen tilbud om at modtage en intensiveret indsats, som bestod af regelmæssige proaktive telefonopkald fra sundhedsplejersken, samt et ekstra besøg ved 4 eller 6 måneder.

Indsatsen til sundhedsplejerskerne bestod af et 2-dags kompetenceudviklingskursus forudgået af 3 timers e-læring, der tilsammen havde til hensigt at klæde sundhedsplejerskerne på til at levere vejledningen til forældre. Projektet omfattede 21 kommunale sundhedsplejeordninger i Region Nordjylland og Region Syddanmark.

Evalueringen

Kompetenceudviklingen forbedrede sundhedsplejerskernes ammevejledning i forhold til deres viden, self-efficacy og handlekompetence. De fire hovedbudskaber og understøttende materialer blev brugt som foreskrevet, men de kommunikative elementer blev ikke altid anvendt konsekvent.

Den intensiverede indsats blev ikke leveret til alle i målgruppen, især på grund af sundhedsplejerskers tvivl om relevansen. Aktive lokale projektrepræsentanter og ledere spillede en afgørende rolle for succesfuld brug af indsatsen, mens personaleudskiftning udgjorde en barriere.

Der kunne ikke påvises en effekt på ammevarighed, heller ikke blandt kvinder med høj risiko for ammeophør.

Tilliden til sundhedsplejerskerne steg, især i højrisikogruppen, og et graviditetsbesøg øgede sandsynligheden for, at der blev etableret tillid i mødet med familien.

Overraskende mange kvinder rapporterede amme-problemer. Fx oplevede mere end 95% af alle mødre mindst ét problem en uge efter fødslen.

Fædre var ikke umiddelbart opmærksomme på den betydningsfulde rolle, de kan spille for amning, men blev positivt overraskede over at blive inddraget af sundhedsplejersken i vejledningen.

De statistiske analyser var overordnet set udfordret af manglende styrke.

